

'Compromisauteur' Klein wint Leipziger Buchpreis

Jury voorkomt nieuw schandaal rond plagiaatdebuut Hegemann

Achtergrond - 22 maart 2010

Niet de tiener Helene Hegemann, die haar debuutroman deels van internet plukte, maar Georg Klein, gevierd en gevestigd, heeft vorige week de prijs van de Leipziger Buchmesse gewonnen. Het is een van de belangrijkste literaire prijzen in Duitsland.

Georg Klein (1953) kreeg de prijs voor zijn boek 'Roman unserer Kindheit', dat pas een week voor de Leipziger Buchmesse verscheen. Volgens de Duitse media koos de jury met hem voor een 'compromisauteur', om een dreigend literair schandaal niet verder op de spits te drijven.

Plagiaat

De Preis der Leipziger Buchmesse stond dit jaar wekenlang in het teken van een nominatie waarover de literaire wereld niet uitgepraat raakte. De jonge Helene Hegemann verraste de critici in januari met een debuut dat al snel werd gezien als dé roman die de tijdgeest van de jaren '00 wist te vangen. 'Axolotl Roadkill' gaat over de belevenissen van een tienermeisje in de uitgaanswereld van Berlijn. De jury van de Leipziger Buchmesse nomineerde het boek onder meer omdat de schrijfster zich zo knap van verschillende stijlen wist te bedienen.

Toen bleek dat Hegemann hele passages van anderen had overgenomen. De blogger Airen herkende scènes uit zijn eigen leven, die hij in 2009 zelf had gepubliceerd. Hegemann bekende dat ze materiaal van anderen had gebruikt. Zo doet de internetgeneratie dat, meende ze. "Mijn God, waarschijnlijk ben ik totaal onprofessioneel. Dat maakt toch verder niet uit." En daarmee paste het boek over de tijdgeest van de jaren '00 helemaal bij de tijdgeest van de jaren '00. Een discussie over auteursrecht en internet barstte los.

Manifest

De nominatie bracht de jury van de Leipziger Buchmesse in verlegenheid. Mag je een product van plagiaat wel nomineren voor zo'n belangrijke prijs? De belangenvereniging van auteurs sprak er schande van en publiceerde bij aanvang van de boekenbeurs een manifest voor geestelijk eigendom, de Leipziger Erklärung: "Als plagiaat als prijswaardig wordt gezien, als geestelijke diefstal en vervalsing als kunst wordt aangemerkt, demonstreert deze organisatie een onachtzame acceptatie van rechtsvergrepen in de gevestigde literaire wereld."

Toen de jury de prijs vorige week niet toekende aan Hegemann, maar aan Georg Klein, haastte juryvoorzitter Verena Auffermann zich te zeggen dat dit niet het gevolg van de druk van de auteursbond was. Uit de media kwam dit weekeinde toch het beeld naar voren dat de jury 'op safe' speelde met de keuze voor Klein.

'Roman unserer Kindheit'

Kleins 'Roman unserer Kindheit' beschrijft de wereld van een groepje kinderen dat opgroeit in een Zuid-Duitse nieuwbouwwijk in de jaren zestig. De roman is autobiografisch maar heeft ook magische fantasie-elementen. Uitgever Rowohlt noemt het verhaal "demonisch-fantastisch".

Klein probeert met zijn roman aan de hand van zijn eigen jeugd de kinderziel te vatten. "De eerste lezers van het boek zeiden me dat ze zich tijdens het lezen in hun eigen jeugd voelden, hoewel ze bij andere leeftijdsgroepen hoorden en als kind een andere sociale buitenwereld beleefden", zegt Klein in een interview in de krant de *taz*. "Dat zou betekenen dat onze jeugd minder het verkeren in bepaalde omstandigheden is, maar meer een kenmerkende samenstelling van de ziel." Om die te reconstrueren dook Klein diep in zijn herinnering, en beschreef alle personen die invloed op hem hadden.

Klein schreef eerder de romans 'Libidissi', 'Barbar Rosa' en 'Die Sonne scheint uns'. In de bundel 'Von den Deutschen' beschrijft hij 'de Duitsers' in korte verhalen. De auteur won in 2000 de Ingeborg-Bachmann-Prijs. Klein woont met zijn gezin net over de grens in het Oost-Friese Bunde, tegen het Groningse Nieuweschans aan.

Preis der Leipziger Buchmesse

De prestigieuze prijs van 45 duizend euro wordt sinds 2005 elk jaar uitgereikt op de eerste dag van de Leipziger Buchmesse. Er zijn drie categorieën: letterkunde, non-fictie en vertaling. De beste non-fictieschrijver van dit jaar is Ulrich Raulff met 'Kreis ohne Meister. Stefan Georges Nachleben' (Verlag C.H. Beck). De prijs voor de beste vertaling kreeg Ulrich Blumenbach voor 'Unendlicher Spaß' (Kiepenheuer & Witsch).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/452/compromisauteur-klein-wint-leipziger-buchpreis>